

Nærings- og fiskeridepartementet

Vår dato: 18.04.2016
Deres dato:
Vår referanse:
Deres referanse:

Vedr. vilkårene for tildelingen av 5 % vekst

Sjømat Norge besluttet på Generalforsamlingen 7. april d.å. å arbeide for å at vilkårene for mulighet til 5 % vekst, som ble tildelt 17. juni 2015, kan endres. Sjømat Norge ber i denne sammenheng om et møte med Nærings- og fiskeridepartementet. Vi ønsker å gi en mer grundig informasjon om bakgrunnen for vedtaket samt drøfte muligheten for endringer.

Sjømat Norge ber om at kriteriene for den siste tildelingsrunden endres slik at disse harmoniseres med de alminnelige vilkårene for oppdrett av laksefisk. Dette innebærer blant annet at krav for håndtering av lakselus blir i henhold til de vilkårene som er satt i luseforskriften. Sjømat Norge ønsker i den sammenheng å presisere at lusesituasjonen i Norge i 2015 generelt sett var god, men at det var enkelte områder som hadde til dels store utfordringer med å håndtere lakselus. Dette hadde store driftsmessige konsekvenser for dem dette gjaldt. Disse utfordringene var ikke et resultat av at grensen for lakselus «kun» var satt til 0,5, men at aktørene ikke greide å holde seg innenfor denne grensen og hadde tildels betydelige høyere nivåer. Det er viktig at aktørene selv sørger for å ha fungerende metoder for avlusning samt tilstrekkelig kapasitet for avlusning, slik at fastsatte grenser overholdes. Som kjent, bruker havbruksaktørene betydelige ressurser for nå dette målet. Mattilsynet har ansvaret for å følge opp de selskaper som ikke overholder de krav som forskriftsfastsatt, og flere har det siste året måtte redusere sin produksjon som en følge av Mattilsynets oppfølging av regelverket. Vedtaket fra Generalforsamlingen påpeker at det er en rekke forhold som tilsier at selskaper som har kontroll på lakselus, bør få anledning til å videreutvikle sin produksjon innenfor dagens strenge regelverk.

Norsk havbruksnæring har opplevd en stagnasjon i sin utvikling siden 2012, og vil tidligst kunne se en økning i produksjonen i 2018. Aldri i næringens historie har det vært en tilsvarende periode med stagnasjon. Denne stagnasjonen har medført et økende avvik mellom etterspørsel og tilførsel, med den konsekvens av høyre priser og superprofitt. Dette kan på kort sikt være positivt på næringen, men vil på lengre sikt kunne få svært negative konsekvenser for næringen.

- Ved at vi ikke greier å forsyne alle markedene, eller har priset oss ut av disse, vil mange års markedsarbeid være forgjeves, og nye ressurser må benyttes for å retablere disse hvis situasjonen skulle normalisere seg igjen. Det er således allerede meldt om flere kunder som har stoppet eller vurderer å stoppe kjøp av norsk laks som følge av prisutviklingen.
- Superprofitt i næringen har vært en medvirkende faktor for en økning i produksjonskostnadene. Dette gjøre næringen sårbar for endringer i markeds- og/eller valutasisuasjonen.
- Høy inntjening kan medføre etableringer av nye produksjonsformer som ikke er bærekraftig med et normalt prisnivå.

En stadig større andel av verdiskapingen innen norsk havbruksnæring kommer fra teknologi- og servicebedrifter. Mange av disse bedriftene er avhengig av at havbruksnæringen utvikler seg videre og investerer i nytt utstyr. Departementet har gjort et godt grep med etableringen av utviklingskonsesjoner, og vi registrerer at det er flere spennende konsepter som er presentert. Men vi er også avhengig av en generell teknologisk utvikling for å optimalisere utnyttelsen av kysten for matproduksjon. Hvis vi også videre fremover ser en stagnasjon i produksjonsutviklingen vil dette ha negative konsekvenser for den teknologiske utviklingen. Dette vil på sikt kunne ha globale konsekvenser både ved redusert matproduksjon i Norge og for Norge som en global leverandør av kompetanse og utstyr til internasjonalt.

Lokalt vil konsekvensene av en videre stagnasjon i veksten bli at potensielle arbeidsplasser ikke blir etablert, og i verste fall medføre en negativ utvikling i antall arbeidsplasser innenfor teknologi- og servicebedriftene. I tillegg vil dette medføre at det økonomiske bidraget til kommunene via Havbruksfondet vil bortfalle, ettersom dette forutsetter en vekst i havbruksnæringen. Sjømat Norge har vært positive til at vederlaget for vekst går til regionale myndigheter, da dette vil være viktig bidrag for å videreutvikle lokalsamfunn og gjøre disse til mer attraktive steder for å bo og jobbe. Dette er ikke minst viktig i periode med en generell økonomisk stagnasjon og økt arbeidsledighet.

Rapporten fra Havforskningsinstituttet med flere om «Kunnskapsstatus som grunnlag for kapasitetsjustering innen produksjonsområder basert på lakselus som indikator» er klar på at det gjenstår mye arbeid før modellverktøyet, som er foreslått som en grunnpilar for et nytt reguleringsregime, vil holde en høy nok kvalitet til å at det kan fungere som et verktøy for forvaltningen av et regime basert på en trafikklys-basert handlingsregel med luseforekomst som indikator. Det kan ta vesentlig lengre tid å få etablert en ny forvaltningsmodell enn først antatt. Sjømat Norge er derfor opptatt at frem til det er etablert et nytt reguleringsregime, må det gis rom for vekst i produksjonen. Ikke uventet var det ca. 90 % av tillatelsene som registrerte seg om interesserte i å delta i den mulige 5 % veksten. Så langt er det kun 19 tillatelser som har benyttet seg av muligheten, og dette tilsvarer en kapasitetsøkning på knappe 1 %.

Generalforsamlingsvedtaket synliggjør Sjømat Norges ambisjon om å øke matproduksjonen langs kysten vår, og at dette kan gjøres forsvarlig ved at den siste tildelingsrunden gir en kapasitetsøkning under de samme strenge forutsetningene som de andre tillatelsene er underlagt. Ved endring av betingelsene bør også de som valgte å ikke registrerte seg interessert i å benytte seg av muligheten for 5 % vekst, få en ny mulighet til å melde sin interesse for dette.

Vi håper det er mulig med et snarlig møte og ser frem til å drøfte mulighetene for fortsatt utvikling av laksenæringen i påvente av en endelig, ny forvaltningsmodell.

Vennlig hilsen
for Sjømat Norge

Geir Ove Ystmark
Adm. Dir.